

בית הדין האזורי לעבודה ירושלים

ב"ל 22-12-65797

1
2

לפני:

כב' השופטת שרה שדיאור

המערער

ע"י ב"כ: עו"ד איתמר כהן

המוסד לביטוח לאומי

המשיב

ע"י ב"כ: עו"ד איילת ברעם

3

פסק דין

4

5 בפני בית הדין ערעור על החלטת הוועדה לעררים (אי כושר) מיום 1.12.22 (להלן:
6 "הוועדה"), אשר שבה וקבעה כי המערער לא איבד כדי 50% מכושרו להשתכר.
7 המשיב טען כי לא נפלה טעות משפטית בעבודת הועדה וכי הועדה פעלה על פי פסק
8 הדין המחוזי.

9

10 העובדות

11 1. למערער, יליד 1953, נקבעה בוועדה הרפואית לעררים מיום 2.2.20 נכות רפואית

12 משוקללת לצמיתות בשיעור 72% בגין הליקויים הבאים:

13 10% טנטון

14 15% תסימה אפית

15 30% ליקוי שמיעה

16 20% דום נשימה בשינה

17 5% כאבי ברכיים

18 10% הגדלת הערמונית

19 10% ריסוק אבני כליה

20 10% דלקת בגידים

21 10% דליות

22 10% יתר לחץ דם

1 מתוך 7

בית הדין האזורי לעבודה ירושלים

ב"ל 65797-12-22

- 1 5% פגיעה בעצב הטריגמינאלי
- 2
- 3 2. הוועדה דנה בעניינו של המערער בהתאם להוראות פסק דינה של כב' הרשמת אסתר
- 4 שחור (ב"ל (י-ם) 24550-04-22 שניתן ביום 19.7.22 -להלן: "פסק הדין המחזיר"). בו
- 5 ניתן תוקף של פסק דין להסכמת הצדדים ולפיה מאחר שהוועדה לא התייחסה לפגיעה
- 6 בעצב, עניינו של המערער יוחזר לוועדה לעררים בעניין אי כושר באותו הרכב מיום
- 7 24.3.22, על מנת שזו "תשקול בשנית את קביעתה תוך התייחסות למלוא הליקויים
- 8 הרפואיים שנקבעו למערער והשפעתם התפקודית. תשומת לב הוועדה כי בקביעתה
- 9 מיום 24.3.22 נשמטה נכות בשיעור 5% לפי פריט ליקוי 29 (א)(5)(1)". (דגש ש.ש.).
- 10 על החלטה זו הגיש המערער ערעור וביקש להורות על החלפת ההרכב. להשלמת
- 11 התמונה יצוין כי בעניינו של המערער התכנסה ועדה קודמת בהתאם לפסק הדין שניתן
- 12 בב"ל (י-ם) 53633-05-21, כאשר זו התכנסה בהתאם לפסק דין קודם בב"ל (י-ם)
- 13 39092-07-20. בתקופה שמיום 3.6.19 ועד ליום 30.9.19 נקבעה למערער דרגת אי כושר
- 14 זמנית בשיעור 100% בקשר לניתוח שעבר, אולם החל מיום 1.10.2019 נקבע כי אינו
- 15 זכאי לקצבת נכות כללית הואיל ולא איבד כדי 50% מכושרו להשתכר (נספח א' לכתב
- 16 הערעור בתיק 53633-05-21).
- 17 3. בתיק קוים דיון מוקדם בפני כב' הרשמת אסתר שחור והצדדים ביקשו להעביר את
- 18 עניינם להכרעת שופט על יסוד המצוי בו לפיכך הובא בפני המתן פסק דין זה.
- 19

הכרעת הדין

- 20
- 21
- 22 **ההיבט הנורמטיבי**
- 23 4. באשר לוועדה שמתכנסת לאחר שניתן פסק דין המחזיר אליה את עניינו של המבוטח,
- 24 נקבע בפסיקה "משהוחזר עניינו/ה של המערער/ת לוועדה, עם הוראות, יהיה על
- 25 הוועדה להתייחס אך ורק לאמור בפסק הדין" (דב"ע (ארצי) נה/01-29 מנחם פרנקל
- 26 -המוסד לביטוח לאומי פד"ע כד 160, בעמ' 162).
- 27 5. בהיותה גוף מעין שיפוטי מוטלת על ועדה לעררים חובת ההנמקה, שכן ההנמקה
- 28 מאפשרת ביקורת שיפוטית על החלטותיה (דב"ע שם/01-1318 עטיה נ' המוסד
- 29 לביטוח לאומי, פד"ע טו(1) 60 (1983). על ההנמקה להיות כזו שממנה ילמד לא רק
- 30 רופא את הלך המחשבה שהביא להחלטה, אלא גם שבית הדין יוכל לעשות זאת

בית הדין האזורי לעבודה ירושלים

ב"ל 22-12-65797

- 1 בהיעדר ידע רפואי ולקבוע האם העניקה הוועדה פירוש נכון לחוק (ראו: דב"ע
2 מג/1356 - 01 לביא נ' המוסד לביטוח לאומי, פד"ע יז 130(1985).
- 3 **מהכלל אל הפרט**
- 4 6. בשל חשיבות הנוסח תובא החלטת הוועדה במסקנותיה:
- 5 **הוועדה עיינה בפסק הדין של בית הדין האזורי לעבודה מיום**
6 **19.7.22 הועדה שבה ועיינה בפרוטוקול הועדה הרפואית מסמכים מתיקו**
7 **הרפואי דוח שיקום ורופא מוסמך והאזינה ברוב קשב לדברי העורר ועורכת**
8 **דינו.**
- 9 **מדובר בעורר בעל השכלה של 12 שנות לימוד במשך השנים**
10 **שנים בהמשך עבד בעבודה משרדית מול מחשב, וכנהג ליקויו**
11 **העיקרי בשמיעה בגינו נקבעו 30% דום נשימה בשינה 20% חסימה אפית**
12 **15% טנטון, הגדלת הערמונית, ריסוק אבנים בכליה, דלקת בגידים, דליות,**
13 **יתר לחץ דם, 10% לכל ליקוי. כאבי ברכיים, פגיעה בעצב הטריגימינלי 5%**
14 **לכל ליקוי עם השלכות תפקודיות המגבילות את העורר בביצוע מטלות**
15 **הדורשות שמיעה מיטבית לרבות תקשורת בין אישית ברמה גבוהה חשיפה**
16 **לרעש מזיק, מאמץ גופני משמעותי, מטלות הדורשות קשב וריכוז וזיכרון**
17 **בקמה (צ"ל: "ברמה") גבוהה במיוחד בשל שינה לא מרעננת, דחק ולחץ**
18 **נפשי, אולם למרות מגבלותיו ובהתחשב במכלול נסיבותיו כולל גילו**
19 **השכלתו וניסיונו התעסוקתי כפי שפורטו, הוועדה אינה מוצאת עילה**
20 **לשינוי החלטה קודמת לפיה לא איבד לתקופה נשוא ערר זה את כושרו**
21 **לעבודה כדי 50%, יכול לעבוד בעבודות בעלות אופי פקידותי משרדי בקו**
22 **אחורי ללא קהל עבודות פנים מפעליות קלות ופשוטות כולל ביקורת טיב**
23 **בישיבה ליד שולחן עבודה תצפיתן בחדר בקרה.**
- 24 **הוועדה שבה ודוחה את הערר."**
- 25 (התיקון ודגש ש.ש.)
- 26 7. המערער, טען כי הוועדה לא מילאה אחר הוראות פסק הדין המחזיר. בו נדרשה
27 להתייחס במפורש למכלול הליקויים והשפעתם על כושרו של המערער להשתכר
28 ובחרה להתייחס רק לחלקם, כמו נושא הליקויי בבלוטת הערמונית אליו לא התייחסה
29 ביחס לתפקודו.
- 30 8. עוד, לגרסתו דווקא העובדה שהוועדה שקלה זאת בדיונה שקדם למתן פסק הדין
31 המחזיר, ביום 24.3.22, מלמדת על כי יש השלכות תפקודיות לליקוי זה. פריט הליקוי

בית הדין האזורי לעבודה ירושלים

ב"ל 22-12-65797

- 1 הרלוונטי מדבר על תכיפות במתן שתן ביום ובלילה. הוועדה כלל לא שקלה את
 2 השפעתו של ליקוי זה על כושרו על המערער להשתכר, שהיא הצורך בנגישות
 3 לשירותים כפי שהבהירה בפרוטוקול הקודם וממילא גם לא קיימה אחר הוראות פסק
 4 הדין לשקול "מלוא" ליקוייו.
- 5 9. משפטית טען כי נוכח דרגת הנכות הרפואית הגבוהה במיוחד של המערער חלה על
 6 הוועדה חובת הנמקה מיוחדת מדוע לסטות מהכלל שלפיו דרגה זו היא נקודת המוצא
 7 המשקפת ככלל את דרגת אובדן כושר ההשתכרות בהתאם להלכה שנקבעה בעניין
 8 אופנר, וכי "אוסף המשרות האקלקטיות שמציעה הוועדה לעררים, גם הוא לא עומד
 9 במבחן המציאות". כך למשל טען המערער כי העבודה המוצעת של תצפיתן בחדר
 10 בקרה, אינה מתאימה שכן הוא סובל מעייפות כרונית, קשיים בריכוז ונדרש להגיע
 11 לשירותים בתכיפות בשל מצבו הרפואי. בכך טען נפל פגם משפטי של חוסר התאימות
 12 למורכבות ליקוייו בהצעה זו.
- 13 10. המערער טען כי עצם העובדה שעניינו הושב שוב ושוב לוועדות ואלו לא פעלו כדין אין
 14 לזקוף אותה לחובתו וביקש כי עניינו יועבר לוועדה בהרכב חדש אשר תדון בעררו
 15 מבראשית, ובאופן ענייני בכושרו להשתכר.
- 16
- 17 11. המשיב טען כי הוועדה קיימה אחר הוראות פסק הדין. המשיב טען כי התייחסה
 18 למכלול הליקויים וההשפעה התפקודית שלהם, נימקה את קביעתה ואין כל הצדקה
 19 להתערבות נוספת בשיקול דעתה הרפואי.
- 20
- 21 12. כן טען המשיב כי הטענה בדבר השפעת הגדלת הערמונית, דינה להידחות, שכן הוועדה
 22 התכנסה מכוח פסק דין ויש לקרוא את שתי התכנסויותיה כמקשה אחת. ממילא,
 23 לטענתו, הוועדה התאימה למערער עבודות בעלות אופי פקידותי ללא קהל, עבודות
 24 פנים מפעליות קלות אשר מאפשרות גם נגישות לשירותים.
- 25
- 26 13. המשיב הוסיף וטען כי ייתכן שהוועדה סברה כעת שנגישות זו אינה נחוצה מאחר
 27 שהנכות בגין הערמונית היא בשיעור 10% בלבד. יודגש כי טענה זו היא השערת
 28 המשיב, לא נומקה ולא קיבלה התייחסות בשתי החלטות הוועדה גם לו נראו כ"מקשה
 29 אחת".
- 30
- 31 14. לעניין נקודת המוצא לנכות התפקודית, ציין המשיב כי למערער ליקוי שמיעה בשיעור
 32 30%, חסימה אפית בשיעור 15% ועיון במכלול הליקויים, מאפשר התחקות אחר הלך
 33 מחשבתה של הוועדה כי ההגבלה התפקודית של ליקויים אלה, לא מגיעה לכדי דרגת

בית הדין האזורי לעבודה ירושלים

ב"ל 65797-12-22

- 1 אי כושר מזכה. המשיב עמד על כך שבעניינו של המערער, בנוגע לנכויות רפואיות
2 משנת 2018, התכנסו כבר לפחות ארבע וועדות אי כושר בהרכבים שונים אשר נדרשו
3 פעם אחר פעם לדון בעניינו מזוויות שונות ולפיכך אין מקום גם מהיבט זה, להשיב
4 את העניין לדקדוק נוסף בפרטי פרטים, שעה שניתן בהחלט להבין את מכלול שיקול
5 הדעת הרפואי של הוועדה ואת הלך מחשבתה.
- 6 15. אין חולק וכך גם לדברי הועדה לעורר מספר לקויות אשר צירופן יוצר מורכבות
7 מיוחדת בעניין המוגבלות התיפקודית השונה מזו של בעל פגימה אחת גבוהה ככל
8 שתהיה.
- 9 16. נפסק כי בבחינת קביעת הוועדה בעניין דרגת אי כושר יש לזכור: "המשימה של
10 קביעת דרגת אי הכושר הינה מורכבת וסבוכה ולא בכל מקרה שבו נפל פגם כלשהו
11 ולו זניח, בהנמקתה או בניסוח ההנמקה יהיה מקום להתערב בהחלטת הוועדה
12 ולהחזיר את עניינו של המבוטח לדיון נוסף בפניה. זאת כל עוד שוכנע בית הדין כי
13 החלטת הוועדה עונה לדרישות המהותיות של חובת ההנמקה ולתכליות המרכזיות
14 של חובה זו והן: היכולת גם של מי שאינו מצוי ברפואה, לעמוד על השיקולים
15 שהובילו להחלטה ולהתחקות אחר הלך מחשבתה; האפשרות המעשית להפעיל
16 ביקורת שיפוטית בנוגע להחלטות הוועדה וכן, שיפור איכות ההחלטות של הוועדות
17 הרפואיות והגברת האמון הציבורי בהתנהלותן" (בר"ע (ארצי) 39263-03-15 אופנר נ'
18 המוסד לביטוח לאומי (6.7.2016) (להלן: "הלכת אופנר").
- 19 הלכת מוהרה (עב"ל (עבודה ארצי) 327/03 מוהרה נ' המוסד לביטוח לאומי
20 (15.04.2004)) מובאת בהלכת אופנר ושם מובהר כי "המשמעות של הקביעה הנ"ל,
21 בנוגע ל'נקודת המוצא' איננה כי ככל שקיים פער משמעותי בין שיעור הנכות
22 הרפואית לבין זו התפקודית אזי שניתן ללמוד מכך על פגם משפטי שנפל בהחלטת
23 הוועדה או על חוסר סבירות קיצוני העולה כדי פגם משפטי אלא – על החובה של
24 הוועדה להתייחס לפער מעין זה, לנמק אותו וליתן לו הסבר. ככל שמדובר בפער
25 משמעותי יותר כך יידרש הסבר מפורט ומנומק יותר". (דגש ש.ש.).
26
- 27 17. הפער בקביעה זו של הועדה משמעותי וניכר בין שיעור הנכות הרפואי של המערער,
28 72%, לבין קביעתה כי לא איבד כדי 50% מכושרו להשתכר, מעל ל-20%. פער זה
29 מצדיק מעקב מדוקדק אחר פעולת הוועדה והנמקתה על מנת לוודא שהנמקתה
30 מסבירה את קיומו של הפער. עמידה דקדקנית על מילוי הוראות פסק הדין, לרבות

בית הדין האזורי לעבודה ירושלים

ב"ל 22-12-65797

- 1 דיון בהשלכות התפקודיות של כל הליקויים, בשים לב לריבוי הליקויים, היא
2 משמעותית.
- 3 18. פסק הדין המחזיר נקט לשון חד משמעית " למלוא הליקויים " משכך אין להסתתר
4 מאחורי אמירה של הועדה הקודמת. הטעות המשפטית נמדדת לפי העמידה של
5 הועדה הנוכחית בדרישות פסק הדין המחזיר.
- 6 19. השמטת ההשלכה התפקודית של ליקוי הגדלת הערמונית ואי ציון ההשפעה אינה
7 עניין מינורי. אלא בעניין העשוי להשפיע על החלטת הועדה.
- 8 20. בנוסף, העובדה שלא צוינה הנכות הרפואית המשוקללת יש בה כדי להצביע על כי
9 מכלול הליקויים של המערער לא עמד לנגד עיני הועדה באופן מלא.
- 10 21. לא די בפירוט סוגי העיסוקים המוצעים, ביניהן עבודות שהן לכאורה בסמיכות
11 לשירותים, כדי לאיין פגם זה, שכן כבר נקבע כי פירוט של העבודות אותן יכול
12 המערער לבצע להערכת הועדה, אינו הנמקה או תחליף להנמקה בדבר הפער בין
13 אחוזי הליקויים לבין הקביעה בדבר היכולת להשתכר, ולכן גם אין בו כדי לאפשר למי
14 שמתחקה אחרי החלטת הועדה כדי להבין את הלך מחשבתה וההגעה למסקנותיה
15 (עב"ל (ארצי) 18382-11-17 יהודה טראובה – המל"ל (ניתן ביום 22.2.2018); בר"ע
16 (ארצי) 534/09 אסלייח – המל"ל (ניתן ביום 18.11.2010).
- 17 22. יתר על כן יש ממש בטענת המערער כי גם העיסוקים שהוצעו אינם עולים בקנה אחד
18 עם מגבלותיו.
- 19 23. כך למשל קובעת הועדה במפורש " ליקוי עם השלכות תפקודיות המגבילות את
20 העורר בביצוע מטלות הדורשות שמיעה מיטבית לרבות תקשורת בין אישית ברמה
21 גבוהה חשיפה לרעש מזיק, מאמץ גופני משמעותי, מטלות הדורשות קשב וריכוז
22 וזיכרון בקמה (צ"ל: "ברמה") גבוהה במיוחד בשל שינה לא מרעננת, דחק ולחץ
23 נפשי, " חרף זאת מוצעים עיסוקים הדורשים ריכוז ושיבה ממושכת ללא הפסקות,
24 כמו תצפיתן בחדר בקרה, או הדורשים מתח כמו בקרת איכות הנעשית על פס ייצור
25 המתקדם ללא שליטת העובד, , לעיתים פס ייצור ו/או בקרה – במקום רועש, וגם אם
26 בישיבה על כסא.
- 27 24. בעניין זה לא ניתן להבין את הלך מחשבתה של ועדת אי כושר בבחירת עיסוקים אלו
28 ע"י הועדה נוכח מכלול ומורכבות ליקוייו, יהיו כל אחד כשלעצמו מזעריים ככל
29 שיהיו.
- 30 25. נפסק כי החלפת הרכב תיעשה באותם מקרים נדירים שבהם יש חשש ממשי כי
31 הועדה תהיה מקובעת על עמדתה או שהרכב הועדה אינו נאות (עב"ל (ארצי) 282/99
32 יהודית אבן חן נ' המוסד לביטוח לאומי (ניתן ביום 3.9.2001). המערער ביקש החזרת

בית הדין האזורי לעבודה ירושלים

ב"ל 22-12-65797

1 עניינו להרכב חדש. המשיב טען כי כבר שונו הרכבי ועדות בעניינו. לנוכח ריבוי
2 הפעמים בהם שב עניינו של המערער לוועדה בהרכב זה כפי שפורט לעיל, אין מנוס
3 מהשבת עניינו של המערער לוועדה בהרכב חדש עם הנחיות ברורות. יפה יעשה המשיב
4 לו ידאג כי פסק הדין המחזיר, וחובות הוועדה בהרכב חדש יבתרו לה לכתחילה ותפעל
5 ותנמק כראוי. ויושם קץ לסאגה זו.

6

7

8

סוף דבר

9 26. ענינו של המערער יועבר לוועדה בהרכב חדש אשר תדון בעררו על קביעת הדרג
10 הראשון לעניין אי כושר מיום 2.2.20 מבראשית! יודגש כי לא יגולו לה פרוטוקולים
11 קודמים של ועדות ערר אי כושר המאוחרות לקביעת הדרג הראשון מיום 2.2.20. ב"כ
12 המשיב ידאג לכך.
13 27. על הועדה לשקול את כושרו להשתכר ולציין את כלל לקויותיו, וכלל מוגבלויותיו,
14 ולנמק כל קביעה וכל מסקנה בעניין אי הכושר.
15 28. בשים לב לתוצאת ההליך, המשיב יישא בהוצאות המערער אשר יוצג באופן פרטי,
16 בסך 4,500 ש"ח שישולמו בתוך 30 יום מהיום.

17 ניתן היום, כ"ד אייר תשפ"ג, (15 מאי 2023), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

18

שרה שדיאור, שופטת

19

20